

Nr. de Îreg. 1353/22.06.2022

Către: **MINISTERUL SĂNĂTĂȚII**
Strada Cristian Popișteanu, nr. 1-3, sector 1, cod 010024, București
CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE
Calea Călărașilor 248, Bl. S19, Sector 3, 030634, București

În atenția: Domnului Ministru al Sănătății Alexandru RAFILA
Doamnei președinte al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate Adela COJAN

Referitor la: *Programul național de sănătate destinat persoanelor cu TSA*

Criteriile de autorizare și evaluare a organizațiilor neguvernamentale ca furnizori de servicii conexe actului medical

Stimate domnule ministru Alexandru RAFILA,

Stimată doamnă președinte Adela COJAN,

Subscrisele,

- 1. ASOCIATIA HELP AUTISM**, persoană juridică română recunoscută ca fiind de utilitate publică prin H.G. nr. 618/23.08.2018, cu sediul în București, str. Delea Noua nr. 36, Sector 3, înregistrată în Registrul asociațiilor și fundațiilor sub nr. 22/02.03.2010, în baza Încheierii nr. 25 din 12.02.2010 a Judecătoriei Sector 3 București, CUI 26590428,
- 2. Rețeaua RO TSA**, ce înglobează 86 de ONG-uri care activează în domeniul autismului,
- 3. FEDRA - Federația pentru Drepturile și Resursele pentru Persoanele cu Tulburări în Spectrul Autism**

reprezentate legal de **Daniela BOLOLOI**, în calitate de președinte Asociația Help Autism și Rețeaua RO TSA, și **Gabriela PLOPEANU**, în calitate de președinte FEDRA,

Vă aducem la cunoștință indignarea comunității persoanelor cu tulburări din spectrul autist, estimate la peste 40.000¹ de persoane și familiile acestora, față de nerespectarea promisiunilor privind reglementarea programului de sănătate destinat persoanelor cu TSA.

La mai mult de 2 ani de la reglementarea acestui program în Legea nr.95/2006, la data de 22.06.2022 s-a împlinit și ultimul termen asumat de reprezentanții Ministerului Sănătății și

---

¹ număr estimat, dat fiind faptul că în România nu există statistici publice privind problematica persoanelor cu TSA.

REȚEAUA
RO TSA

Casei Naționale

de Asigurări de Sănătate

pentru elaborarea legislației secundare necesare, astfel încât, începând cu această dată, persoanele cu TSA să poată beneficia de intervenții de sănătate gratuite în cadrul programului național de sănătate.

Cu toate acestea, niciunul din actele administrative normative nu a fost supus dezbaterii publice, iar solicitările noastre privind stadiul elaborării acestora au fost ignorate.

Avizul favorabil al Consiliului Economic și Social referitor la proiectul hotărârii de guvern privind programele naționale de sănătate (în prezent HG nr.423/2022), a fost emis cu observații, în considerarea termenului de 90 de zile asumat de reprezentanții Ministerului Sănătății și Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, prezenți în sesiunea plenului CES din 22.03.2022, termen în care urmau a fi elaborate actele administrative necesare și completată hotărârea guvernului privind programele naționale de sănătate cu reglementările aferente programului destinat persoanelor cu TSA.

În lipsa oricărui demers ulterior în vederea adoptării acestor acte, persoanele cu TSA și familiile lor se simt din nou înșelate, amăgite, mințite și abandonate de autoritățile competente ale căror promisiuni au durat fix până la obținerea avizului necesar din partea societății civile.

Având în vedere că solicitările noastre anterioare, transmise la data de 18.04.2022, respectiv de 30.05.2022, au fost rămase fără ecou, ne vedem nevoiți a formula această nouă cerere prin care:

- 1. În temeiul art.II din Legea nr. 58/2022, solicităm Ministerului Sănătății emiterea ordinului pentru aprobarea procedurii de autorizare și evaluare a furnizorilor de servicii conexe actului medical prevăzuți la art. 3 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, cu modificările și completările ulterioare.**
- 2. În temeiul dispozițiilor art. 51 alin. (1) și (4) raportat la 48 alin.(2) lit.b) din Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, solicităm Ministerului Sănătății elaborarea, cu participarea CNAS, a programului de sănătate destinat persoanelor cu TSA, precum și înaintarea către Guvernul României a propunerii necesare adoptării hotărârii prevăzute de art.51 alin.(4) din Legea nr.95/2006.**

Reluăm în cele ce urmează argumentele pe care se întemeiază cererile noastre cu mențiunea că în situația eșuării acestui nou demers, ne vedem nevoiți a ne adresa instanței de contencios administrativ pentru recunoașterea drepturilor comunității persoanelor cu TSA.

- 1. Obligația elaborării programului național de sănătate privind acordarea de servicii medicale și servicii conexe pentru persoanele diagnosticate cu tulburări din spectrul**

REȚEAUA
RO TSA

autist a fost reglementă
încă din anul 2020, când a fost adoptată OUG nr.25/2020, iar ulterior OUG nr.145/2020.

2. Astfel, disp.art. 48 alin.(2) lit.b) din Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, prevăd că programele naționale de sănătate curative au ca scop și acordarea de servicii medicale și servicii conexe pentru persoanele diagnosticate cu tulburări din spectrul autist
3. Potrivit art.51 art. 51 alin. (1) și (4) din Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății
  - (1) *Programele naționale de sănătate sunt elaborate de către Ministerul Sănătății, cu participarea CNAS*
  - (2) *Structura programelor naționale de sănătate, obiectivele acestora, precum și orice alte condiții și termene necesare implementării și derulării se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Sănătății.*
4. De asemenea, potrivit art.II din Legea nr.58/2022, *procedura de autorizare și evaluare a furnizorilor de servicii conexe actului medical prevăzuți la art. 3 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu modificările aduse prin prezenta lege, se elaborează de către Ministerul Sănătății și se aprobă prin ordin al ministrului sănătății în termen de 45 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. **Termenul s-a împlinit la data de 6.05.2022.***
5. De mai mult de 2 ani, persoanele cu TSA și familiile acestora, așteaptă ca autoritățile competente să își îndeplinească obligațiile legale privind implementarea programului de sănătate, iar fiecare zi de întârziere înseamnă scăderea șanselor la recuperare.
6. Este dureros faptul că bugetul necesar finanțării subprogramului a fost alocat încă din anul 2021. 200 milioane lei au fost irosite în anul 2021 din cauza incapacității autorităților competente de a elabora și implementa acest subprogram. Această sumă era suficientă pentru acoperirea a 1,5 milioane de ședințe de terapie, peste 3500 de persoane fiind lipsite în mod nejustificat de accesul la terapia zilnică.
7. La data de 23.09.2021 a fost pus în dezbatere publică un proiect pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 155/2017 privind aprobarea programelor naționale de sănătate pentru anii 2017 și 2018 care prevedea introducerea unui subprogram național de intervenții specializate acordate persoanelor diagnosticate cu tulburări din spectrul autist, dar care ulterior a fost abandonat de autoritățile competente fără nicio explicație.

REȚEAUA
RO TSA

8. Istoria

și în acest an, bugetul fiind alocat, dar subprogramul eliminat din HG nr.423/2022 privind aprobarea programelor naționale de sănătate, chiar dacă se regăsea în conținutul proiectului supus dezbaterii publice în procedura transparenței decizionale la data de 9.02.2022, invocându-se necesitatea integrării modificărilor legislative aduse prin Legea nr.58/2022.

pare să se repete

9. Promisiunile asumate public de reprezentanții MS și CNAS în cadrul ședinței Consiliului Economic și Social din data de 22.03.2022 privind elaborarea actelor normative necesare autorizării și evaluării furnizorilor de servicii conexe pentru persoanele diagnosticate cu tulburări din spectrul autist, astfel încât programul să fie funcțional în termen de 90 de zile de la data ședinței nu au fost aduse la îndeplinire. Deși au trecut cele 90 de zile de la ședința din 22.03.2022 niciunul din proiectele necesare nu a fost pus în dezbatere publică, potrivit Legii nr.52/2003, **astfel termenul asumat public nu este respectat.**

10. Precizăm că am făcut absolut tot ce ne-a stat în putință în calitate de organizații neguvernamentale pentru ca autoritățile competente să poată elabora programul de sănătate: am participat în perioada la 25 mai 2021 – 12 iulie 2021 la lucrările grupului de lucru pe Subprogramul pentru Autism, organizat la cancelaria prim-ministrului, am exprimat opinii și sugestii fundamentate în etapa transparenței decizionale asupra proiectelor de HG, am comunicat disponibilitatea de a pune la dispoziția instituțiilor implicate toată experiența profesională și personală a organizațiilor pe care le reprezentăm, a profesioniștilor și părinților implicați de peste de 20 de ani în procesul de recuperare a persoanelor cu TSA, potrivit art.50 alin.(2) din Legea nr.95/2006. Reiterăm pe această cale intenția de a colabora potrivit dispozițiilor legale.

Cu speranța că această nouă solicitare va fi urmată de elaborarea de urgență a actelor normative necesare implementării programului național de sănătate destinat persoanelor cu TSA, vă rugăm să primiți considerația noastră,

REȚEAUA
RO TSA

Asociația Help Autism
Rețeaua organizațiilor în autism ROTSA

prin Daniela BOLOLOI
daniela.bololoi@helpautism.ro
0727 228 551

FEDRA — Federația pentru Drepturi și Resurse
pentru Persoanele cu Tulburări în Spectrul Autist

prin Gabriela PLOPEANU
fedra.autism@gmail.com
0723 673 418

Cu stimă,

Rețeaua RO TSA (<http://paca.helpautism.ro/>) a fost creată în cadrul proiectului „Creșterea implicării ONG-urilor și partenerilor sociali în promovarea politicilor publice alternative pentru copiii cu TSA (ONGPP)”, proiect SIPOCA 313/110709 finanțat din Fondul Social European (FSE) prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA). Proiectul este derulat de Asociația Help Autism. Rețeaua este organizată la nivel național și este compusă din 80 de ONG-uri care activează în domeniul autismului, în scopul elaborării de politici publice alternative în domeniul furnizării serviciilor specializate integrate adresate copiilor cu tulburări din spectrul autist și familiilor acestora, și este constituită din:

Asociația Help Autism București,
Asociația Autism Voice București,
Asociația „New Odyssey” București,
Asociația pentru Terapie Umanist Comportamentală „Sunt Special” București,
Asociația Pentru Ajutorarea Copiilor cu Autism din România „Horia Moțoi”, București, Asociația Persoanelor cu Dizabilități Gavriil, Pantelimon, Jud Ilfov
Asociația Română de Terapii în Autism și ADHD, București
Asociația Prietenia Pantelimon, Jud. Ilfov
Fundatia Alpha Transilvană, Târgu Mureș, Jud. Mureș
Asociația „Prosperitas Vitae” Sânmartin, Miercurea Ciuc, Jud. Harghita
Asociația „Aut Help” Miercurea Ciuc, Jud. Harghita
Asociația „Uite Cum Cresc” Brașov, Jud. Brașov
Asociația „Albert Și Zâmbete” Brașov, Jud. Brașov

**HELP
autism**

Asociația DICTA

REȚEAUA
RO TSA

Brașov, Jud. Brașov

Asociația „Rază de Speranță” Brașov, Jud. Brașov
Asociația „Mind Aut” Sfântu Gheorghe, Jud. Covasna
Asociația Raul Cosmin Pentru Copii Și Tineri Cu Dizabilități, Cugir, Jud. Alba
Asociația „Îți Arăt Că Pot”, Iași, Jud. Iași
Asociația „Zbor De Fluturi”, Iași, Jud. Iași
Asociația „Surasul Albastru”, Iași, Jud. Iași
Asociația „Papillon Clinique”, Bacău, Jud. Bacău
Asociația „Suflete Albastre”, Botoșani, Jud. Botoșani
Asociația Părinților Copiilor Cu Autism Din Județul Botoșani, Jud. Botoșani
Asociația De Sprijinire A Persoanelor cu Autism, Suceava (A.S.P.A.), Jud. Suceava
Asociația Blijdorp România, Jud. Suceava
Asociația „Dog Assist”, Cluj-Napoca, Jud. Cluj
Asociația „Autism Transilvania”, Cluj-Napoca, Jud. Cluj
Asociația Surorile de Caritate „Sf. Vicențiu”, Satu Mare, Jud. Maramureș
Asociația S.O.S. Autism, Oradea, Jud. Bihor
Asociația „Believe”, Cluj Napoca, Jud. Cluj
Asociația „Sf. Benedict” Pentru Autism, Satu Mare
Asociația Autism Baia Mare, Jud. Maramureș
Asociația Autism Câmpia Turzii, Jud. Cluj
Fundația Inocenți, Bistrița-Năsăud, Jud. Bistrița
Asociația Autism, Prietenie, Terapie (A.P.T) Cluj-Napoca, Jud. Cluj
Asociația Caritas - Centrul De Reabilitare „Sf. Iosif”, Satu Mare, Jud. Maramureș
Asociația „Art Music For People” Constanța, Jud. Constanța
Asociația Psihologilor Antreprenori Tulcea, Jud. Tulcea
Asociația Centrul De Psihologie Delta Dunării Tulcea, Jud. Tulcea
Asociația „Mâini Întinse” Tulcea, Jud. Tulcea
Asociația De Sprijin A Copiilor Cu Autism „Bărcuța Fermecată” Constanța, Jud. Constanța
Asociația 'Lasă-Mă Să-Ți Aud Glasul' Curtea De Argeș - Albeștii De Argeș, Jud. Argeș
Asociația „Creăm Viitorul Împreună” (A.C.V.I.A.) Pitești, Jud. Argeș
Asociația „Start Pentru Autism”, Câmpulung Muscel, Jud. Argeș
Asociația „Ai Voință, Ai Putere”, Oltenița, Jud. Călărași
Asociația Națională Pentru Copii Și Adulți Cu Autism Din România, (A.N.C.A.A.R.), Filiala Fetești,
Centrul De Zi „Lucia”, Jud. Ialomița
Asociația „Nagual” Slatina, Jud. Olt
Asociația Națională Pentru Copii Și Adulți Cu Autism Din România, (A.N.C.A.A.R.), Filiala Craiova,
Jud. Dolj
Asociația De Terapie Integrativă Pentru Copiii Cu Autism - Daniel (A.T.I.C.A.-Daniel), Craiova, Jud.
Dolj
Asociația De Sprijin A Copiilor Handicapați Fizic (A.S.C.H.F.-R.) Filiala Râmnicu Vâlcea, Jud.
Vâlcea
Asociația „Casa Faenza” Timișoara, Jud. Timiș

„Orizonturi Senine” Deva,

Jud. Hunedoara

Asociația Resurse Umanitare Speranța (A.R.U.S.) Timișoara, Jud. Hunedoara

Asociația „Alex, Radu Și Autismul” Timișoara, Jud. Timiș

Asociația „Autism Helping Hands” Petroșani, Jud. Hunedoara

Asociația „Autism Lumea Mea” Hunedoara, Jud. Hunedoara

Asociația „Copii Și Zâne” Timișoara, Jud. Timiș

Asociația Serviciul De Ajutor Maltez În România, Centrul De Zi Pt. Copii Cu Dizabilități Motorii Cluj-Napoca, Jud. Cluj

Asociația Colaborăm, Educăm, Sprijinim, (C.E.S) Oradea, Jud. Bihor

Asociația Copiilor Și Adulților Cu Autism, Alexandria, Jud. Teleorman

Asociația „Pro Misiunea Socială”, Târgoviște, Jud. Dâmbovița

Asociația Pentru Copii Cu Autism, Centrul „Ema”, Jud. Ialomița

Asociația Pentru Consiliere Și Asistență Specializată A.C.A.S. Alba Iulia

Asociația Împotriva Autismului Sibiu

Fundația De Abilitare Speranța Timișoara

Asociația Educatorilor Suceveni, Suceava, Jud. Suceava

Asociația Logo-Pici, Slobozia, Jud. Ialomița Avem Nevoie De Original

Asociația „Centrul De Intervenție În Recuperarea Autismului” (C.I.R.A.) București

Fundația „Gymmini” București

Asociația Puzzle România

Asociația „Joy Story” Cluj-Napoca

Asociația „Playful Psychology” Cluj-Napoca

Asociația Evolution Center București

Asociația Națională pentru Copii și Adulți cu Autism din România, (A.N.C.A.A.R.) Filiala Dâmbovița

Asociația Persoanelor Cu Dizabilități Gavril, Pantelimon, Ilfov

Fundația Star Of Hope România, Iași

Asociația Copiii De Cristal, Brașov

Asociația „Castelul Erhard” Satu Mare

Asociația „Autism Marea Neagră”, Constanța

Asociația Autism Cezar Nicolae Constanța

Asociația De Sprijin Pentru Părinți Și Copiii Cu Autism - APCA Galați

Asociația O Voce Pentru Autism Constanța

Asociația S.O.S. Autism Brăila

Asociația „Iubirea Învinge Autismul” Târgu-Jiu, Gorj

Asociația Copilărie Sub Semnul Adhd, Râmnicul Vâlcea, Jud. Vâlcea

Asociația Pentru Intervenție Cognitivă Și Comportamentală „Visuri Și Speranțe” Craiova, jud. Gorj

REȚEAUA
RO TSA

Federația pentru

Drepturi și Resurse pentru Persoanele cu Tulburări în Spectrul Autist este prima federație de acest tip din România, care are ca membri în principal organizații de părinți și se dorește a fi o voce puternică și unitară a organizațiilor de profil din România, având ca scop crearea și păstrarea unui mediu adecvat pentru stimularea și sprijinirea persoanelor cu TSA.

Organizațiile membre FEDRA sunt: ANCAAR Argeș, ANCAAR Craiova, ANCAAR Iași, Asociația Autism Baia Mare, Asociația Autism Transilvania Cluj, Asociația Copiii de Cristal Brașov, Asociația Dincolo de Tăcere Galați, Autism Europa Bistrița - Centrul de Resurse și Referință în Autism Micul Prinț, Asociația Îvingem Autismul Bcurești, Asociația Părinților Copiilor cu Autism din Județul Botoșani, Asociația Puzzle România, Asociația "Rază de Speranță în Intervenția și Terapia TSA" Brașov, Asociația SOS Autism Bihor, Asociația de Sprijin pentru Părinții și Copii cu Autism Galați, Fundația Romanian Angel Appeal Bucuresti, Fundația Univers Plus Piatra Neamț, Asociația Învățăm prin Pictograme Timișoara, Organizația Suedeză pentru Ajutor Umanitar Individual, Asociația pentru Recuperarea și Integrarea Copiilor cu Autism (ARICA).